

POSTANOWIENIE Z DNIA 16 LISTOPADA 2011 R.

III KZ 77/11

Wyznaczenie, w trybie art. 22 k.p.s.w., obrońcy z urzędu w postępowaniu w sprawie o wykroczenia uzależnione jest od kumulatywnego spełnienia dwóch warunków: niezamożności wnioskującego i interesu wymiaru sprawiedliwości. Przepis ten wymaga także, by obwiniony w sposób należyty wykazał pierwszą z przesłanek, przy czym – w odróżnieniu od art. 78 § 1 k.p.k. – uszczerbek w utrzymaniu siebie i rodziny musi być poważny, a więc taki, który w istotny sposób utrudniłby mu niezbędne utrzymanie

Przewodniczący: sędzia SN T. Artymiuk.

Sąd Najwyższy w sprawie Marii K., obwinionej z art. 124 § 1 k.w. i z art. 66 § 1 k.w., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 16 listopada 2011 r. zażalenia obwinionej na zarządzenie Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w L. z dnia 8 sierpnia 2011 r., o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania, zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Z. z dnia 6 marca 2008 r., utrzymującym w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Z. z dnia 7 listopada 2007 r.,

po s t a n o w i ł utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 marca 2008 r., Sąd Okręgowy w Z., po rozpoznaniu apelacji obwinionej Marii K. od wyroku Sądu Rejonowego w Z. z dnia 7 listopada 2007 r., sygn. akt VII W 616/07, zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Pismem z dnia 20 czerwca 2011 r. obwiniona wystąpiła z wnioskiem o wznowienie przedmiotowego postępowania podnosząc szereg okoliczności dotyczących konfliktu sąsiedzkiego istniejącego pomiędzy nią a Janem L., wnosząc jednocześnie o ustanowienie dla niej obrońcy z urzędu.

Zarządzeniem z dnia 4 lipca 2011 r., Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w L. nie uwzględnił wniosku o wyznaczenie obwinionej obrońcy z urzędu w celu sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie postępowania i jednocześnie, na podstawie art. 120 § 1 k.p.k. w zw. z art. 38 § 1 k.p.s.w. w zw. z art. 545 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 113 § 1 k.p.s.w., wezwał wnioskodawczynię do usunięcia braku formalnego wniosku o wznowienie przez jego sporządzenie i podpisanie przez adwokata z wyboru w terminie 7 dni od doręczenia wezwania, pod rygorem odmowy przyjęcia wniosku. W wyznaczonym terminie wniosek spełniający wymagania formalne nie wpłynął, zaś Maria K. pismem z dnia 11 lipca 2011 r. po raz kolejny wystąpiła o ustanowienie dla niej adwokata z urzędu, wskazując na swoją trudną sytuację materialną.

Zarządzeniem z dnia 8 sierpnia 2011 r., Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w L., na podstawie art. 120 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. i art. 545 § 1 k.p.k. oraz art. 113 § 1 k.p.s.w., wobec nie uzupełnienia w terminie braku formalnego, odmówił przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania w sprawie VII W 616/07, Sądu Rejonowego w Z. sporządzonego przez Marię K.

W złożonym na to ostatnie zarządzenie zażaleniu obwiniona, wskazując na okoliczności, które w jej ocenie winny skutkować wznowieniem postępowania, wniosła o ponowne rozpoznanie sprawy i wyznaczenie jej na potrzeby tego postępowania obrońcy z urzędu odwołując się po raz kolejny do swojej niezamożności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesione przez Marię K. zażalenie jest niezasadne.

Przed wszystkim podkreślić należy brak znaczenia dla oceny zasadności wydanej w tej sprawie decyzji procesowej tych wszystkich podnoszonych przez skarżącą okoliczności, które dotyczą samej sprawy o sygn. VII W 616/07 Sądu Rejonowego w Z. oraz konfliktu obwinionej z Janem L. Podważenie zaskarżonego zarządzenia Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w L. z dnia 8 sierpnia 2011 r. byłoby możliwe wyłącznie w sytuacji, gdyby obwiniona wykazała, że w określonym jej 7 – dniowym terminie do uzupełnienia braków formalnych jej własnoręcznego wniosku o wznowienie postępowania, został złożony wniosek o wznowienie sporządzony i podpisany przez adwokata ustanowionego przez nią z wyboru, co w tym wypadku nie miało wszakże miejsca.

Autorka zażalenia ma zresztą świadomość co do istniejącego w takiej sytuacji przymusu adwokacko – radcowskiego (art. 545 § 2 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.p.s.w.), o czym świadczą ponawiane przez nią sukcesywnie żądania wyznaczenia jej na potrzeby postępowania wznowieniowego obrońcy z urzędu. Rzecz w tym, co trafnie zauważone zostało we wcześniejszym zarządzeniu Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w L. z dnia 4 lipca 2011 r., którym odmówiono wyznaczenia obwinionej obrońcy z urzędu, że pozytywne rozstrzygnięcie w tym przedmiocie uzależnione jest – stosownie do treści art. 22 k.p.s.w. – od kumulatywnego spełnienia dwóch warunków: niezamożności

wnioskującego i interesu wymiaru sprawiedliwości. Oczywiście jest przy tym, że art. 22 k.p.s.w. nie tylko wymaga aby wykazanie niezamożności nastąpiło w „należyty sposób”, zaś uszczerbek w utrzymaniu siebie i rodziny był – w odróżnieniu od art. 78 § 1 k.p.k. – „poważny”, tzn. że poniesienie przez obwinionego kosztów obrony w poważny, istotny sposób utrudniłoby mu niezbędne utrzymanie siebie i swej rodziny, ale co więcej uzależnia (nawet przy udokumentowanej niezamożności) wyznaczenie obwinionemu na jego wniosek obrońcy z urzędu od wymogu jakim jest „dobro wymiaru sprawiedliwości”. To ostatnie pojęcie ma wprawdzie charakter nieostry, podkreślić jednak w tym miejscu należy, że takie dodatkowe ograniczenie w dostępie do obrońcy z urzędu w sprawach o wykroczenia jakie przewidziane zostało w art. 22 k.p.s.w., spełnia – w zakresie prawa do obrony – nie tylko wymogi konstytucyjne określone w art. 42 ust. 2 Konstytucji RP (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 lutego 2008 r., P 48/06, OTK-A2008, nr 1, poz. 4), lecz również konwencyjne – art. 6 ust. 3 lit. c Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (orzeczenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu w sprawie Quaranta przeciwko Szwajcarii z dnia 24 maja 1991 r., skarga nr 12744/87).

W niniejszej sprawie skarżąca nie tylko nie wykazała stosownymi dokumentami, że nie jest w stanie ponieść kosztów obrony bez – i to poważnego – uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny, lecz również w jakimkolwiek zakresie nie podważyła trafnego zauważenia organu procesowego zawartego w uzasadnieniu zarządzenia z dnia 4 lipca 2011 r., że w tym wypadku za wyznaczeniem Marii K. obrońcy z urzędu nie przemawia dobro wymiaru sprawiedliwości. Jeżeli uwzględni się nieskomplikowany charakter przedmiotowego postępowania konkluzja co do braku interesu wymiaru sprawiedliwości odnośnie wyznaczenia obrońcy z urzędu w tej sprawie jest jak najbardziej zasadna. Skoro zaś tak, to nie

istniała również konieczność wcześniejszego wzywania wnioskodawczynie do udokumentowania swojej sytuacji materialnej, bowiem nie mogło to wpłynąć na treść wydanej po myśli art. 81 k.p.k. w zw. z art. 22 k.p.s.w. i art. 113 § 1 k.p.s.w. decyzji procesowej.

W tym stanie rzeczy, odmowa przyjęcia własnoręcznego wniosku obwinionej o wznowienie postępowania, po bezskutecznym upływie terminu do usunięcia braku formalnego, znajduje podstawę prawną w treści powołanych w zaskarżonym zarządzeniu przepisów (art. 120 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. i art. 545 § 1 k.p.k. stosowanych odpowiednio zgodnie z art. 113 § 1 k.p.s.w.), zaś zasadności tego rozstrzygnięcia skarżąca w swoim zażaleniu w żaden sposób nie podważyła.

Uwzględniając powyższe, należało orzec jak na wstępie.